

AD ORNANDAM PANEGYRIN
QVA
SERENISSIMI PRINCIPIS
AC DOMINI

1747/1.

DN. FRIDERICI

HASSIAE LANDGRAVII PRINCIPIS HERSFELDIAE
COMITIS CATTIMELIBOCI DECIAE ZIEGEN-
HAINAE NIDDAE SCHAVENBVRGI
ET HANOVIAE RELIQVA

RECTORIS ACADEMIAE
MAGNIFICENTISSIMI
NATALEM XXVIII.

A. D. XVIII. KALEND. SEPT. c^h l^o c^o XXXVII.

CAROLVS PRIZIER

HASSO-CASSELLANVS

EA QVA DECET PIETATE PROSECVTVRVS EST
DISQVISITIONE PRAEMISSA

DE

HERCVLE MVSAGETE

LITERARVM AMANTISSIMOS QVOSQVE AVDITORES

INVITAT

IOH. NICOL. FVNCCIUS.

RINTELII
LITERIS IOH. GODOFR. ENAX A. T.

uamuis vnus ter optimus

maximus Deus, qui operibus admirandis se suamque cum potentia summam sapientiam per orbem manifestauit omnibus, haud difficulter, vel rationis beneficio, a gentibus vbique terrarum semper fuerit cognitus ac deuota mente cultus: vario tamen

ac mirifico virtutum atque tot tantarumque rerum et effectuum concursu, a Numine diuino rati esse omnia, figuris atque denominationibus variis diuinitatem significare studuerunt. Sic bonas artes et scientias constat tribuisse Musis nouem, (a) quibus historicorum antesignanus, Herodotus, totidem suos consecrauit historiarum libros. In Parnasso, et Helicone, vel in coelo habitantes carminum et musicae inuentrices, imo sapientiae vniuersae moderatrices habentur: vt Callimachus, epigrammate quodam, Musas non solum poeticam facultatem, sed omnia omnino scriptio-

onum

(a) De Musarum numero vid. PLVTARCHVS quaeft. coniuual. l. 9. c. 14. CICERO de natura Deorum l. 3. c. 21. ARNOBIVS aduersus gentes l. 3. p. 71. edit. Hamb. 1610. fol. CAR. PASCHALIVS coronarum l. 9. c. 14. pag. 660. PITISCVS lexic. Roman. antiq. tom. 2. p. 240. v. *Musae*. Inprimis vero BAUSANIAS Boeoticis, siue Graeciae l. 9. c. 29. feqq.

onum ac disciplinarum genera inuenisse, tradit. (b) PHOR-
 NVTVS (c) bene monet, induci mulieres, quia virtutes ac
 disciplinae muliebria habeant nomina. (d) *Clio*, ἀπὸ τῆς
 κλέεσς, quod gloriam adificiantur docti, aliosque laude di-
 gnos celebrare soleant: vel quod omnes homines gloria et
 honorum stimulis excitentur; vel ἀπὸ τῆς κλειεῖν, cele-
 brando, dicta, quod historiae inuentrix fortium virorum
 laudes celebrare, eorumque res gestas ad posteritatem trans-
 mittere studeat; lauru coronata, tubam dextra, librum si-
 nistra tenens pingitur. *Euterpe* nihil aliud significat, quam
 gaudium et delectatio, est enim ab εὖ, bene, et τέρπειν, de-
 lectare, quod ex literis maxima voluptas. Inuenit autem
 mathemata et tibus: ac dulciloquis dicitur flatibus implere
 calamos. *Thalia*, ἀπὸ τῆς θαλάμῃν, florere, quod poetarum
 famam nullo tempore marcescere sinat, in conuiuuis homi-
 nes faciat disertos, affabiles, atque humanos: vnde θαλιό-
 ζειν Graecis est, ad lautius epulandum conuenire; non vt
 poculorum et crapulae fiat liberior decertatio: (e) dicitur

A 2

geo-

(b) Pl. confer. NATALIS COMITIS mythologia l. 7. c. 15. et
 GEOFREDI LINOCERII mythologia Musarum.

(c) De natura Deorum c. 13.

(d) Munera et inuenta Musarum alio alioque describuntur
 modo. Consulatur omnino AVSONII edyll. 20. et quae
 in Tollii editione Amstelod. 1671. 8. notantur p. 537.
 PETRONII AFRANII epigramma satyrico annexa p. 221.
 edit. Francof. 1621. 8. Et vulgata haec sunt: *Clio* histo-
 riam inuenit, *Melpomene* tragoedias, *Thalia* comoedias, *Eu-
 terpe* tibus, *Terpsichore* psalterium, *Erato* geometriam, *Cal-
 liope* literas, *Vrania* astrologiam, *Polyhymnia* rhetoricam.

(e) PLVTARCHVS quae est. conuiuial. l. 9. c. 14. extr. *Cupi-
 ditatis partem illam, quae circa esculenta et poculenta versatur,
 Thalia, ex inhumana et ferina, socialem et conuiuialem reddit.
 Quo circa eos, qui comiter et hilariter inter se agunt, θαλιόζειν,
 i. e. conuiuari dicimus, non illos, qui insolescunt et debacchantur.*

geometriam et agriculturam inuenisse, comoediis autem praesidere et conuiuuiis. Hilariori pingitur vultu, cincta ex hedera seruo, laruam manu, et foccos in pedibus gestans. *Melpomene*, quod dulci modulatione moueantur omnia, a modulando dicta, est enim μέλομαι **canere**, et μέλος ποιεῖν concentum facere, tragoedias creditur inuenisse, et tragico proclamare tristitia boatu. Hinc seruo pingitur vultu, magnifica veste induta, scepra coronasque altera manu, pugionem altera gestans. Et Graeci rhetorices inuentio- nem illi tribuunt: vt suaui ille concentus hominem significet facundum et eloquentem, e cuius ore dulcior melle fluat oratio: qui vt maximam dicendo consequatur gloriam, cum eloquentia sapientiam coniungit, ac reip. non parum professe studet. Eoque **FVLGENTIVS** (*f*) respicere videtur, qui Melpomenen memoriae prodidit nihil aliud significare, quam ἀνθρώπων μελέτην ποιέμενον, hominem meditationem facientem. *Terpsichore* citharistria, ἀπὸ τῆς τέρπειν τῶς χορῆς, a delectandis choreis, citharam inuenit, choreisque ac tripudiis maxime delectatur. Nec incompta est **LINOCERII** (*g*) coniectura, Terpsichoren dici, quod chorum Musarum delectet, et fabulam nihil aliud innuere, quam rebus seriis Musas quasdam esse intentas, vt philosophiae et mathematicis omnibus, reliquas vero rebus iocosis instructas: vt docerent, fieri non posse, vt qui bonam aetatis partem in colenda Calliope et Vrania consumserit, non aliquam capiat delectationem ex choreis, musica, poesi, conuiuuiis, aliisue ludicris. Sic certe amant alterna Camenae. *Ερατο*, ἀπὸ τῆς ἐραῖν, ab amando, nomen tulit, illo sc. amore, qui cum vniuersa philosophia coniunctus, imo doctis ingenuus a natura, cuius instinctu et splendore Socrates euolare potuit altius, ac diuina scrutari mytheria; vel ab interrogandi et respondendi potentia: vt artis peritos constat etiam ratio-

(*f*) Mythologici l. i. c. 14.

(*g*) Mythol. Musar. c. 6.

tiocinandi valde studiosos esse. Et hanc Musam illis prae-
esse volunt, qui heroum incluta facinora, res gestas, et amo-
res canunt. (b) Illa vero historiae cura potius ad *Polymniam*
pertinet, (i) quae πολὺς μνήα, multa memoria, memo-
ratu maxime digna celebrat plurima, vel quae iam tum a
maioribus cantata resumit, et quicquid in carminibus et
commentariis est, ad perpetuam rei memoriam, literis et e-
legantiori habitu proponere studet. Pingitur, coronam mar-
garitis constantem, ac togam candidam gestans, manu dextra
ad perorandum exerta, et librum, cui suadere inscriptum,
laeva tenente. *Vrania*, ὡπὸ τῆ ἑρανῆ, a coelo, dicta, afro-
nomiam docuit, totamque coelestem disciplinam, seu re-
rum quarumque naturam: vniuersum enim mundum ve-
teres vocarunt coelum. (k) Pingitur induta veste caeru-
lea, stellis coronata, vtraque manu globum ingentem te-
nens. Nec ab re PLATO (l) astronomiam, quam Vraniam
appellarunt veteres, mortalium animos existimat ad supe-
riora dirigere, et hinc illuc ipsos perducere. *Calliope*, a vo-
cis suauitate dicta, est enim καλὸς bonus, et ἄψ vox, elo-
quentiam demonstrat, et carminis heroici maiestatem.
Pingitur hinc iuuenula, floribus coronata, laurea manu lae-
ua tenens ferta plurima, volumen autem dextra carminis
elegantissimi. FVLGENTIVS (m) totius fabulae hunc ar-
bitratur esse ordinem ac sensum. 1. Velle doctrinam. 2. Eo
delectari, quod velis. 3. Instare eo, quo delectatus es. 4.
Capere id, quo instas. 5. Memorari, quod capis. 6. Inue-
nire de tuo simile quid illi, quod memineris. 7. Iudicare,
quod inuenias. 8. Eligere, de quo iudicas. 9. Bene pro-
ferre, quod elegeris. Quoquo se res habeat modo, bona-
rum

(b) Vid. VIRGILIUS Aeneid. l. 7. v. 37.

(i) Vid. PLVTARCHVS quaeft. conuual. l. 9. c. 13.

(k) PHORNTVS de natura Deorum c. 13.

(l) De rep. lib. 7.

(m) Mytholog. l. 1. c. 14. extr.

rum artium et scientiarum praesides Musas ex Ioue et Mnemosyne fingunt olim natas fuisse in monte Pierio, de quo PHAEDRVS: (n)

— tonanti sancta Mnemosyne Ioui,
Foecunda nouies, artium peperit chorum.

Propterea, quod qui limen Musarum intrare, operamque bonis artibus nauare studet, necesse sit, νοητικὸν εἶναι, καὶ μνημονικόν, i. e. percipiendi vel intelligendi facultate, et retinendi potestate, seu memoria, imprimis pollere; significare voluerunt, Musarum parentes, Iouem τὸ νοητικόν, et Mnemosynen τὸ μνημονικόν tribuere: sine quibus incassum laborari, experientia nos quotidiana docet. (o) Dicta Graecis *Musa* est, quae Latinis *Inuestigatio*, vel *Inquisitio*. ISIDORVS: (p) dicta *Musica* per derivationem a *Musis*. *Musae* autem appellatae ἀπὸ τῆ μῶσθαι, i. e. a quaerendo, quod per eas, sicut antiqui voluerunt, vis carminum et vocis modulatio quaeretur. Quarum sonus, quia sensibilis res est, praeterfuit in praeteritum tempus, imprimiturque memoriae. Inde a poetis, Iouis et Mineruae filias Musas esse, confictum est. Nisi enim ab homine memoria teneantur soni, pereunt, quia scribi non possunt. PHORNVTVS: (q) καλῶνται δὲ μῦσαι ἀπὸ τῆ μῶσθαι, ὅ ἐστι ζῆτεῖν, Eoque THEOGNIS (r) alludit, vbi literarum studiosos monet:

Χρὴ μῦσῶν θεράπωνεα καὶ ἄγγελον, εἴ τι περισσόν
Ἐιδεῖν σοφίης, μὴ φθονερόν τελέθειν:

* Ἄλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύουσι, ἀλλὰ δὲ ποιεῖν.

Oportet

(n) Fabul. lib. 3. prolog. v. 18.

(o) Vid. RHODIGINVS lect. antiq. l. 10. c. 16. extr. et l. 20. c. 10. TVRNEVS aduerf. l. 28. c. 43.

(p) Orig. l. 2. c. 14. SVIDAS h. v. μῦσαι est cognitio, ab inquisitione et inuestigatione dicta, quae omnis eruditionis causa est, meritoque sic appellata a veteribus.

(q) De natura Deorum c. 13.

(r) Sentent. v. 770.

Oportet Musarum famulum et nuncium, si quid eximium

Nouerit sapientiae, non inuidum esse:

Sed alia quidem inquirere, alia vero iudicare, alia vero facere.

Sunt, qui, a conuenientia et nexu disciplinarum, vel encyclopaedia, Musas velint quasi ὁμοιόσας fuisse dictas. (r) EVSEBIUS (t) a μύσῳ Musae nomen deducit, quod significat instituo vel instruo. Eum audiamus, sed ex aliorum opinione, et, Georgio Trapezuntio interprete, Latine loquentem: *Musas Iouis, Coeli, et Terrae filias opinantur, quas plurimi virgines fuisse confingunt, et sic appellatas, quoniam μῦσιν Graece honesta bonaque doctrina instituire significat.* I. CAES. SCALIGER (v) ἀπὸ τῆ μαιώσθαι, quod iis inuentio tribuatur, Musarum nomen deducit; vel ἀπὸ τῆ μανώσθαι, vnde mysta et mysteria, quo verbo iudicium significatur. DAN. HEINSIUS, (x) G. I. VOSSIUS, (y) I. PHIL. PFEIFFERVS, (z) et plures alii ab Hebraeo מוֹסַר, *Mosar*, deriuant, quod disciplinam significat, vnde Doricum μῶσα, et alia tandem dialecto μῆσα, vt nihil aliud, quam artem seu disciplinam, innuere videatur. Ipse PLATO (a) a musica Musis nomen inditum opinatur, vbi Socratem istas alloquentem proponit: ἀγγελε δὴ ᾧ μῆσαι, εἴτε δι ᾧδῆς εἶδος λιγύται, εἴτε

(r) Ex Plutarcho STOBÆVS ferm. 82. p. 474. ὁμῆ ἕσα *simul degentes.*

(t) De praeparatione euangelica l. 2. c. 2.

(v) Poetic. l. i. c. 2. Pl. vid. PHOTII bibliotheca cod. 279. p. m. 1582.

(x) Aristarcho sacro.

(y) De idololatria l. i. c. 13.

(z) Antiq. Graecar. l. 2. c. 64. p. 425.

(a) Phaedro, oper. p. 1215. edit. Francof. 1602. fol. Nec ab re alii, Orpheum secuti, μῆσας, per concisionem, quasi μελέσας, dici putant, vt nihil aliud sint, quam μέλος ἀρμονικόν.

ἔτε διὰ γέν^ϑ μουσικὸν τὸ λιγύον, ταύτην ἔχει ἑσωνυμίαν. Iam agite, o Musae, siue propter cantus speciem, siue propter musicum genus illud suauium et stridularum cognomen habetis. Artis ac disciplinae profecto appellatione insignita est musica prae ceteris artibus ac disciplinis κατ' ἔξοχόν, quod non solum ab ea veteres caperent initium disciplinarum, sed vetustissima etiam esse videretur. Etenim si repetantur eius initia, Iubal, Adami trinepos, iam cithara et tibia canendi artem reperisse legitur. (b) Et Timagenes auctor est, (c) omnium in literis studiorum antiquissimam musicen extitisse. Postea Musarum nomina omnes artes liberales contineri coeperunt, quae ab illis inuentae credebantur: (d) ut viri eruditissimi vulgo eas per artem oratoriam, poesin, humanitatis studia, literas elegantiores, et quascunque disciplinas interpretari non dubitauerint. CICERO: (e) quis est enim, qui cum Musis, i. e. cum humanitate et cum doctrina habeat aliquod commercium etc. Idem: (f) cum omnibus Musis rationem habere cogito. Rursum: (g) ab orationibus diiungo me fere, referoque ad mansuetiores Musas: quae me maxime, sicut iam a prima adolescentia, delectarunt. Nam et alibi (h) forenses causas agrestioribus Musis relinquendas censuit: et Musas forenses, pro fori et causarum studio, auctor dialogi de oratoribus habet. (i) Sedes in Graecia Musis Heliconae Parnassumque montes constituerunt: unde synonyma illarum plurima. Vocantur enim a fonte Hippocrene, qui et

Aga-

-
- (b) Genes. IV, 21. confer. ISIDORVS orig. l. 2. c. 15.
 (c) Apud QVINTILIANVM inffit. orat. l. 1. c. 16. Confer. CICERO Tufculan. quaest. l. 1. c. 2.
 (d) Vid. PLVTARCHVS quaest. coniuual. l. 9. c. 14. Pl. vid. apud BARTHIVM ad Claudian. animaduers. p. 1093. seq.
 (e) Tufcul. quaest. l. 5. c. 23.
 (f) Ad Atticum l. 2. epist. 5.
 (g) Ad diuersos l. 1. epist. 9. n. 67.
 (h) Oratore c. 3. extr. (i) Cap. 12.

Aganippe, *Aganippides*; ab Aoniis montibus, *Aonides*; a cantu et carminibus, *Casmenae*; a Castalio, Parnassi fonte, *Castalides*; ab Helicone, Boeotiae monte, *Heliconiades*; a Mænesiae fonte ipsis consecrato, *Libethrides*; a Maeonia regione, *Mæonides*; a Mnemofyne, matre sua, *Mnemofynides*; ab Olympo, Macedoniae monte, *Olympiades*; ab Hippocrene, quem fontem Pegasus vngulae ictu aperuit, *Pegafides*; a Pierii montis amoenitate, *Pierides*; a Thespia, Boeotiae ciuitate, *Thespiades*, etc. SVIDAS: (k) *Plures Musas a theologis perhiberi tradunt, quod magna varietas sit disciplinarum et eruditionis, et ad omnem usum accommodata. Musis Apollinem addiderunt, velut nobilissimae societatis praesidem ac ducem, (l) quem Musagetem nominarunt. PLVTARCHVS: (m) libamenta Musis dedimus: ac postquam Musarum ducem, Apollinem, pæane celebrauimus, accinimus ad lyram Eratoni ex Hesiodo Musarum natales. Rursum: (n) Medicos etiam ducem habere scimus Aesculapium: et Apollinem pæana ubique adhibere, Musagetem, i. e. Musarum praesidem, nusquam. STRABO: (o) ἔτω δὲ καὶ αἱ Μῦσαι θεῶν, καὶ Ἀπόλλωνι μῦσηγέτης, καὶ ἡ ποιητικὴ πᾶσα ὑμνητικὴ ἔσα. Illi autem et Musae Deae, et Apollo Musageter, seu Musarum ductor, totaque poetica, laudes Deorum decantans ei adscripta. Cum enim Musarum cuique sua munera et inuenta placent: omnia dirigit ac moderatur Apollo, cui, velut principi, doctae societatis vniuersa tribu-*

(k) Voc. Μῦσαι.

(l) SVIDAS v. μῦσαι καλαί

(m) Quaest. coniuual. l. 9. c. 13.

(n) Ibid. cap. 14. p. m. 574.

(o) Geograph. l. 10. p. m. 322. PAVSANIAS l. 5. c. 18. *Sunt Camenae canentes, modos praeeunte Apolline. Appositi versus:*

Λατοίδας ἔτος τάχ' ἀναξ' ἐκέρχρος Ἀπόλλων,
Μῦσαι δ' αἰμυφ' αὐτὸν χαρίεις χορῆς, αἴσι κατέρχου.

Latoides forte hic rex est iaculator Apollo:

Circumstant Musae, lepidus chorus: incipit ille.

tribuitur gloria: nam, vt AVSONII (*p*) verbis vtar,
Mentis Apollineae vis has mouet undique Musas.
In medio residens complectitur omnia Phoebus.

Ecquis Apolline suauior digniorque Musagetes, qui paria cum Musis studia fouit, eloquentiae ac mulices peritissimus fuit, citharam tractauit elegantissime, carmina cecinit admiranda modulatione, artemque salutarem inuenit, vt corporis simul ac animi quoscuque propelleret morbos: vnde perpetua illi adscribitur iuuentus: et imberbis semper fingitur a poetis, formosus et castus Musarum dux atque custos: cui cygnus facer, qui canendi suauitate et corporis nitore commendatissimus ales. (*g*) Quid contra cum Hercule Musis, qui et illarum socius non raro et Musagetes vocatur: cum fuerit omnium bellicosissimus, armatus semper horribili claua, et opima leonis spolia, ad terrorem vsque, secum ferens. Sunt imbelles Musae ac mansuetae: vt nemo pictorum sculptorumue ausus fuerit vnquam Musis, filiabus Iouis, falsas, adulterinas, et alienas species affingere. Neque opificum quisquam rationis tam expers est, qui eas nobis armatas effingat. Et illud argumento nobis esse potest, eam vitam, quae Musis tribuitur, placatam, facilem, dignamque ipsis esse oportere. (*r*) Qui ergo cum Musis, i. e. cum humanitate et literis, commercium aliquod habere cupit, eandemque societate perfrui: eum non ferocem, non barbarum, non bello frenuum, sed liberalem, elegantem, et pacis studiosum esse oportet: alioqui iucundum et stabile non poterit earum esse consortium. Vt Romae Hercules variis cognominibus est cultus, venit etiam sub titulo Herculis Musagetae, vel Herculis Musarum, vel Musarum ducis: quia fortitudo Musis et bonarum artium doctrinae quietem et securitatem praestat, saltem praestare deberet. Silent enim

(*p*) Edyll. 20. vbi Musarum inuenta et munera describit, extr.

(*g*) Pl. vid. PHORNYTVS de natura Deorum c. 31.

(*r*) AELIANVS variae historiae l. 14. c. 37.

enim, proh dolor! vbique inter arma Musae. Miratur hinc PLVTARCHVS, (r) et in causas inquirat, cur ara fuerit Romae Herculis et Musarum communis. Fuit enim regione nona, quae circus Flaminius vocatur, non solum panteum Iouis vltoris, in quo signa Herculis, Mineruae, et Veneris, verum etiam aedes Herculis Musarum. (t) Templum istud Herculis Musagetae M. Fuluius Nobilior statuit. Is primo, cum proconsul Aetolos vicisset, et Ambraciam oppidum in deditionem cepisset, nouem Musarum signa, inde translata, sub Herculis tutela, consecrauit anno ab vrbe condita DLXVI. Lepido Flaminioque cons. (v) Censor autem DLXXXIII. ex censoria pecunia Herculis, Musarum custodis, aedem ad circum Flaminium fecit, et in ea Musarum signa nobilia consecrauit, quae ex Ambracia capta translulerat. (x) Templum Herculis et Musarum commune istud a Fulvio exstructum, quod vetustate et iniuria tempestatis continua infractum prope ruinam minaretur, Augusti Caesaris Octauiani temporibus, singulari erga Herculem Musagetem pietate, Martius Philippus restituit. (y) Vnde OVIDIVS: (z)

*Dicite, Pierides, qui vos adiunxerit isti,
Cui dedit inuictas victa nouerca manus?*

B 2

Sic

(r) Quaeft. centur. Rom. c. 59.

(t) Vid. ONVPHRIVS PANVINVS reip. Rom. comment. l. I. p. m. 92.

(v) Vid. CICERO orat. pro Archia c. II. PLINIVS hist. natur. l. 35. c. 10. init. EVMENIVS paneg. pro restaurandis scholis c. 7. SIGONIVS comment. in fast. et triumph. Rom. ann. 566. apud Sylburgium hist. Rom. tom. I. p. 158. PIGHIVS annal. Rom. tom. 2. p. 302.

(x) PIGHIVS annal. Rom. tom. 2. p. 338. MARLIANVS Romae topographia c. 103. apud BOISSARDVM antiq. Rom. part. 2. pag. 145.

(y) SVETONIVS Aug. c. 29.

(z) Factor. l. 6. v. 799.

Sic ego: sic, Clio, clari monumenta Philippi
Aspicias. — — —

Atque etiam ad templum istud respicit, vbi de falsis emittisque
 feminarum crinibus agit: (a)

— *Venire videmus*

Herculis ante oculos Virgineumque chorum.

Et veteni quidem Herculis atque Musarum templo ille Mar-
 tius Philippus, Augusti vitricus, porticum addidit elegan-
 tissimam, de qua MARTIALIS: (b)

Vites, cenfeo, porticum Philippi,

Si te viderit Hercules, peristi.

Hodie templum est S. Luciae in apothecis obscuris, in aditu
 circi Flaminei. (c) Atque etiam Hercules artis gymnasti-
 cae creditur fuisse praefes, et in Arcadia templum habuit cum
 Mercurio commune. (d) Herculis atque Musarum Romae
 aram fuisse communem propterea PLVTARCHVS (e) ma-
 xime arbitratur, quod Hercules Euandrum literas docuit.
 Censebantur profecto praeclare illi facere, qui amicos et pro-
 pinquos erudire studebant. Et sero coeptum est doceri mer-
 cede: nam Sp. Caruilius, illius, qui coniugem, sine cuius-
 quam exemplo, repudiauit, libertus, Romae primus ludum
 literarium aperuit. (f) Ecquis vero hanc fabulam non
 ridet? Etiam si res ita se haberet, vt Herculi aliquando pla-
 cuerit ludi esse magistrum: (g) non video, qua ratione Ro-
 mani eius sacra, propter res fortiter gestas et robur longe
 maximum, instituta, voluerint Musis esse communia.
 Causam vero omnium optime EVMENIVS, (h) eamque
 suffi-

(a) Artis amatoriae l. 3.

(b) Lib. 5. epigr. 50.

(c) FABRICIVS Roma c. 9. p. 75. etc. 13. p. 127.

(d) Vid. VOSSIVS idololatr. l. 3. c. 19. p. 812.

(e) Quaest. centur. Rom. c. 59. oper. p. m. 625.

(f) Confer. comment. de adolescentia. Lat. ling. c. 4. §. 4.

(g) Alia vero de Hercule et Euandro memoriae prodidit

STRABO geograph. l. 5. p. 159. edit. Casaubon.

(h) Panegyrico pro restaurandis scholis c. 7.

sufficientem proponit: *Aedem Herculis Musarum in circo Flaminio Fulvius ille Nobilior ex pecunia censoria fecit, non id modo secutus, quod ipse literis et summi poetae amicitia duceretur; sed quod in Graecia quum esset imperator, acceperat, Herculem Musagetem esse, i. e. comitem ducemque Musarum: idemque primus novem signa, hoc est, omnium Camenarum, ex Ambracienſi oppido translata, sub tutela fortissimi numinis, consecrauit: ut res est, quia mutuis opibus et praemiis iuvari ornarique deberent, Musarum quies defensione Herculis, et virtus Herculis voce Musarum.* *Μῆσῆς* ergo, siue Musarum ductor, et Apollo fuit, et ipse Hercules. Neque solum in Helicone dies agitabant festos ludosque Musarum, quae *Μῆσεία*; (i) verum etiam Herculis, quae *Ἡρακλεία* nominabantur. (k) Ecquis dubitat, Musas Herculis facinora quocumque modo celebrare; et Herculem Musarum sacris interesse, imo praeesse. Nec ab re olim, PAVSANIA teste, (l) Lacedaemonii Musis dicarunt aedem, et in proelia exierunt non ad tubae sonitum, verum ad tibiarum modos, et lyrae cantiunculas. Imo rex Spartanus Musis ante pugnam sacra facere debebat. (m) Virtus omnium disciplinarum atque adeo Musarum scopus est. Atqui hanc unam Hercules secutus perpeti et superare potuit omnia. Hinc peruulgata Graecis cantio apud ATHENAEVM, (n) cuius latine sufficet dare argumentum, ut eam Dalechampius vertit: *virtus laboriosa generi mortalium, indago vitae pulcherrima: ob tuam, virgo, formam Graecis mors est optabilis, tolerandique grauissimi laboris indefessa constantia. Tali scilicet fructu mentes accendis, immortalis, auro praestantioris, anteponendo vel parentibus, ac lenienti dolore somno. Tua causa diuus Hercules Ledaque filii multa perpeſsi sunt, gestis rebus potentiam tuam ac vim praedicantes. — Quem actis rebus clarum et celebrem sempiterna laude Musae decorabunt, Mnemosynes ac Iouis filiae, maiestatem*

(i) PAVSANIAS l. 9. c. 31.

(k) Ibid. c. 32.

(l) Lib. 3. c. 17.

(m) PLUTARCHVS in Lycurgo.

(n) Deipnosoph. l. 15. c. 16. init. In virtutem Aristotelis hymnus vocatur apud STOBAEVM sermon. I. p. 2.

statem Iouis Hospitalis extollentes, firmaeque amicitiae praemia.
Sed quanto studio Hercules virtutem profecutus sit, ipsa eius
confessio testatur, quam M. Brutus post infelix proelium,
desperans salutem, alta voce recitavit: (o)

Ἦ τλήμων ἀρετῇ, λόγος ἄρ' ἦσθ'. ἐγὼ δέ σε
Ὡς ἔργον ἦσκην. σὺ δ' ἄρ' ἐδῆλευες τύχῃ.

*O infelix virtus, itane, cum nihil quam nomen esses, ego te tanquam
rem aliquam exercui, quum tu fortunae seruiers? Quam disci-
ptationem virtus atque voluptas habuerit cum Hercule,
quamque is vitae rationem inierit, ex Prodicō XENOPHON
(p) memoriae prodidit. Et propter virtutem coelo receptus,
fingitur ne Plutonem quidem salutasse, quod fortunae filius,
diuitias laudi ac meritis praeferre soleat. (q) Quidni Her-
cules aequae Musagetes esset dicendus, atque Apollo: cum
vterque pari modo, literarum ac virtutis studiosissimus, foro-
rio nexu coniunctas omnes Musas amplecti, fouere, ac tueri
videatur? Dux et praefes Musarum, Apollo, Solem credebatur
repraesentare. (r) Neque alium volebant esse Hercu-
lem: vt ex ipsa nominis ratione patet. Sunt, qui eum ab
Hebraeo כֹּהֵן, *Heir col*, i. e. illuminauit omnia, deducere
conantur. Nec alienum est ab ea significatione etymon
Graecum: dicitur enim esse ἥρας κλέος, aeris gloria: quae
profecto non alia, quam solis illuminatio. Vnde MACRO-
BIVS: (s) *sed nec Hercules a substantia solis alienus est. Quippe
Hercules ea est solis potestas, quae humano generi virtutem ad si-*
militu-*

(o) Apud DIONEM CASSIVM l. 47. extr.

(p) Memorab. siue de factis et dictis Socratis l. 2. p. m. 461.
seqq. Confer. IULIANVS, imperator apostata, orat. 2. oper.
tom. I. p. 56. STOBÆVS ferm. I. p. 28. seqq.

(q) PHAEDRVS l. 4. fab. II.

(r) CICERO de natura Deorum l. 3. c. 20. Confer. AVSONIVS
de Musarum inuentis edyll. 20. extr. IULIANVS imperator
orat. 4. oper. tom. I. p. 152.

(s) Saturn. l. I. c. 20. Pl. vid. VOSSIVS idololatr. l. 2. c. 15.

militudinem præstat deorum. etc. Ab Orpheo in hymnis quoque *Μυσαγέτης* sol vocatur, quod omnium orbium harmoniam temperet. Phoebus ille Musagetes, siue Apollo, siue Hercules nominatur, ad res fortiter et prospere gerendas, imo ad conseruandam perennem virtutis gloriam, Musarum institutione et opera indigent: ac Musæ contra, vt liberali otio suaque tranquillitate gaudeant, fortissimi herois præfidium, regimen, atque tutelam requirunt: cum inermes ac mansuetæ virgines ipsæ barbarorum insidiis et nefariis insultibus resistere nequeunt; sed voluptatem securam atque constantem a fortiori numine eiusque patrocinio expectant: vt, *Deus*, inquit, *(ε)* *nobis hæc otia fecit.* Sine literis et meliori institutione fortis nemo dicendus, quandoquidem non solum armis, verum etiam consilio, ad hostes repellendos pacemque stabiliendam, opus est: fortissimos autem quosque Hercules nominare consueuerunt, qui sine Musis atque adeo sine virtute nulli sunt: nisi feris bestiis eam fortitudinem insignem cum illis esse communem dicere velis. Sed artibus ingenuis

Pectora mollescunt, asperitasque fugit:

Artibus ingenuis quaesita est gloria multis. (v)

Cum humanitate et arctissimo virtutum omnium vinculo, iuxta Deum, a liberalioribus Musis, i. e. literarum studio, dependet sapientia, quæ vna commendandum heroem formare et instituere potest. Quem diuina non delectaret mathesis et naturæ vniuersæ scrutinium? Quem non moueret musica, eaque ad res qualescunque accommodata bene dicendi facultas, quæ sistit flumina fortius, et stipites lapidesque olim post se trahit? Quem ex mortalibus suspicientem non afficeret stupenda tot tantorumque coelorum machina? Quem non aliceret historia, illa testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitæ, nuncia vetustatis, *(x)* quæ vna Herculis cuiusque res fortiter gestas immortalitati

com-

(ε) VIRGIL. ecl. 1. v. 6.

(v) OVIDIUS ex Ponto l. 1. eleg. 7.

(x) CICERO de oratore l. 2. c. 9.

commendare valet? Musarum est; ecquis icrit inficias? vi-
rum ad virtutem animos carminibus inflammare: bonos in
calamitatibus consolari, praeclara facinora decantare, vt,
eorum imitatione, heroum quotquot ambiunt gloriam, ad
virtutem incitarentur. Ex Musarum instituto, eiusmodi
cantilenas fuisse in antiquorum conuiuuiis, NATALIS CO-
MES (y) pluribus docet: vt musici et poetae, lyra tibiisque
canentes repraesentarent Musas, ac semet etiam ipsorum
viros inter morum magistros et emendatores profiterentur.
Virum fortem et magnanimum eum reliquae Musae, opti-
marum artium inuentrices suauesque nutrices, tum elo-
quentia maxime, quam Calliopen vocarunt, ad res prospere
gerendas, vbique comitari debent. Hinc antiquissima
HESIODI (z) commendatio:

Καλλιόπη δ', ἥδε προφερεστάτη ἔστιν ὀπασῶν.

Ἡ γὰρ καὶ βασιλευσὶν ἅμ' ἀυδαίοισιν ὀπηδεῖ.

Calliopeque, haec autem excellentissima est omnium.

Haec enim et reges venerandos comitatur.

Et in sequentibus docet, quemcunque honoraturae sint ma-
gniouis filiae, illi super linguam dulcem fundi cantilenam:
et verba ex ore eius fluere blanda: vt populi omnes ad ipsam
respiciant, ius rectis iudiciis discernentem. Illum beatum,
quemcunque Musae amant: suauem ei ab ore fluere vocem:
nullum relinqui tristitiae locum: et maximam clarissimis
operibus gloriam parari. Ecquis dubitat, illos omnes, ma-
xime vero principes viros, et qui cum imperio sunt, qui diu
multumque semet in bonis artibus ac disciplinis liberaliori-
bus exercuerunt, literas humaniores et recondita philoso-
phorum mysteria hauserunt: illos inde non solum hono-
rem et gloriam incomparabilem, verum etiam delicias et
maximam voluptatem reportaturos. Nemo est tam auer-
sus a Musis, qui non aeternum laboris sui praeconium
ver-

(y) Mytholog. 1.7. c. 15. p. m. 765. seq.

(z) Theogonia.

verfibus mandari facile patiat: (a) nam, quae veriffima HORATII (b) confelfio eft, *dignum laude virum Musa vetat mori. Coelo Musa beat. Sic Iouis intereft optatis epulis impiger Hercules.* Vti vero nihil ex omni parte beatum, et inuidia virtutis femper comes fuit, imo bonae mentis foror paupertas: Mufae adeo adamatae non in palatiis vrbium ampliffimarum, non diuitiis abundantes, fed lauro fuisque artibus contentae montium fterilium nemorumque fuerunt incolae, forfan et maleuolorum victimae, nifi Herculis, velut numinis fortiffimi atque ducis fui, praefidio et auctoritate, aduerfus generis cuiuscunque infidias, vel insultus, defenderentur. Neque virginum caftiffimarum vna vel altera iniquiori forte, ac fati malignitate, fed gregatim omnes eadem et communi miseria laborantes mentis folum bonitati ftuduerunt: fuisque cultoribus et aemulis documento fuerunt: vbi dialis, rabula, et medicamentarius, fraude, iurgius, et clamoribus ditefcant, ac fuperbi oppida perambulent; vbi fellularius aliquid quotidie lucello apponat: folos optimarum artium profeffores, vtut eruditiffimi habeantur, nifi quos aut auita res, aut aliud artificium fubleuet, ac diuitibus adulari velint, vitam viuere miferiffimam, laudari et frigere, ad fidera tolli et iacere, aedes incolere vacuas, et cubitum faepe incoenatos petere, vt fummo mane facilius, ad Mufas falutandas, expergifcantur. Sed fauet genti fuae doctus Apollo, et Mufagetes bonos forti manu tuetur ac defendit Hercules. Neque adeo mirum Viros Principes, et Imperatores, et Reges, prope armatos, Mufarum delubra coluiffe: vt, qui cum Aetolis bellauit, Fuluius ille Martis manubias Mufis confecrare non dubitauit, (c) atque

C

in

(a) CICERO orat. pro Archia c. 9.

(b) Carm. I. 4. od. 8.

(c) CICERO orat. pro Archia c. II.

in vrbe Roma Herculi Musarum, quod dux et princeps earum haberetur, commune et elegantissimum statuere templum. Immortalis et peruulgata Ptolomaeorum, Eumenis, Mithridatis, Philippi, Alexandri, Caesaris, Augusti, Traiani, Antonini, Constantini, Iuliani, aliorum non numerandorum gloria. Sufficiunt Cattis exempla Principum suorum domestica, qui bonis artibus egregie instrui in Serenissima Familia, multis coruscante luminibus, gentile propemodum habuerunt. (d) Ecquis SERENISSIMI PRINCIPIS, DOMINI FRIDERICI, HASSIAE LANDGRAVII, RELIQUA, MARBVRGENSIS ET RINTELIENSIS ACADEMIARVM RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI, Herculis Musagetae, fortitudinem, doctrinam, et liberalitatem non admiratur? Stat ille quidem bello strenuus aduersus hostes, suaque victricibus armis vbique trophea, virtutis insignia ponit: sed tamen Hassiae toto Helicone Musarum etiam, vt ipse literarum est amantissimus Heros, curam longe maximam gerit: vt ad eum, ducem atque praesidem suum, detonantibus calamitatum nubilis, confugiant, certoque auxilio reficiantur. Nos maxime veneramur clementiam, quam Musis nostris testatur, vt reuera munificentissimi Ducis atque Rectoris laudem possidet. Adeo plurimorum inopiam subleuat incomparabili gratia: vt fortius semet ab Hercule Musagete recreari et sustineri sentiant. Valeat, valeat Graeciae decantatissimus Apollo, quo Musarum chori plurimum superbiisse leguntur. Herculem hunc Musagetem per multos annos saluum, felicem, incolumem, T. O. M. Deus conseruet: et felicissimo loco in Hassia, patria nobis dulcissima, res erunt Musarum

(d) THYANVS histor. lib. 105. ad ann. 1593. pag. m. 503.

farum. Atque is **FRIDERICI**, Principis Celsissimi, laetissimus viror, qui a virtute exorians, eos producit fructus, qui temporum et annorum omnium iniuriis superiores maturitate perfectissima perennant. Prout divina gratia fortunarum atque virtutum Paternarum vnus constitutus est Heres: eas omnes constanti felicitate ita noverit vsurpare, vt hoc, velut certissimo fulcro, aeternitas **SERENISSIMAE DOMVS HASSIACAE** firmetur. Et a Musis, quas adeo fouet ac ornat, grata exspectanda mens est. Harum deuotissimo cultu Musagetes Hassiacae noster aeternum viuet: vt, quibuscunque artibus immortalitatem obtinuit antiquitas, illae omnes **TANTO PRINCIPI** eiusque summis laudibus famulaturae sint. Vniuersa profecto certabit, in virtutibus explicandis, et historiae, et poeseos, et eloquentiae industria, et ipsa re ostendet, non minus ad scribendum ab Heroibus Musas, quam ad praecleara facinora Heroes a Musis excitari. Rintehenses in primis hoc facere, necesse est. Et crastina luce, cum feliciter, faxit Deus, a. d. XVIII. Kal. Sept. **SERENISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI, DOMINI FRIDERICI, HASSIAE LANDGRAVII, PRINCIPIS HERSFELDIAE, COMITIS CATTIMELIBOCI, DECIAE, ZIEGENHAINAE, NIDDAE, SCHAVENBURGI, ET HANOVIAE, RELIQUA**, Herculis Musagetae, candidissimus natalis vicesimus octauus celebrandus erit, hora ante meridiem decima, in auditorio maiori, ex optimo studiosae iuuentutis flore, *Iuuenis Vir Praestantissimus et Ornatissimus*, **D. CAROLVS PRIZIER**, Hassio-Cassellanus, *Viri Amplissimi et Consultissimi*, **Domini IOHANNIS NICOLAI PRIZIER**, *Augustissimo et Potentissimo Suedorum, Gotthorum, et Vandalorum Regi, Hassiae Landgrauio, etc. a Consilio Camerae, Aediliumque Praefecti*, haud degener filius, oratione,

C 2

quam

quam suo Marte conscripsit, natalem hunc **OPTIMO
PRINCIPI, ET ACADEMIAE HVIVS RE-
CTORI MAGNIFICENTISSIMO**, gratu-
labitur, ac Numini aeterno mente humillima supplicabit,
quam diutissime eum saluum, incolumem, ac laetum fer-
vare, eumque diem, adeo rebus nostris salutarem, adeo
exoptatum auspicatumque, candidiorem semper reducere
velit. Vos ergo, Academiae Proceres et Ciues, et omnes
omnium Ordinum Viri, qui Musagetae ipsisque Musis
Rinteliensibus fauetis, rogo et obsecro, prout sponte ve-
stra eiusmodi pietatem et iustam, et necessariam iudicatis,
tempore et loco iam annotato, his sacris interesse frequen-
tes, oratorem beneuole audire, vestraque cum ipsis, imo
nostris, vota coniungere velitis.

P. P. Rintelii XVIII. Kalend. Septembris
clb lcccXXXXVII.

ULB Halle

3

006 576 761

WD18

AD ORNAN
 SERENISSI
 AC
DN. FR
 HASSIAE LANDGRAVI
 COMITIS CATTIMEL
 HAINAE NIDDA
 ET HANO
 RECTORIS
 MAGNIF
NATALE
 A. D. XVIII. KALEN
CAROLV
 HASSO-
 EA QVA DECET PIET
 DISQVISITIC
 HERCVLE
 LITERARVM AMANTISS
IOH. NICOI
 RIN
 LITERIS IOH. G

18
 47 1.

